

עונג שבת (47)

נשמה יתירה בשבת

אמרו בגמרא (ביצה טז)...דאמר רבי שמעון בין לקיש נשמה יתירה נותן הקב"ה באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נוטל אותה הימנו שנאמר: "שבת וינפש", כיון ששבת ווי אבדה נפש. ומשום כך תיקנו לברך על בשמים במוצאי שבת, כדי להשיב את נפש האדם, שהיא מצטערת מחמת יציאת הנשמה יתירה שהיתה לו בשבת. לא רק מי שהוא במעלה גבוהה זוכה לנשמה יתירה, אלא כל אחד ואחד מישראל זוכה לזה! ברם, ככל מה שאדם מכין את עצמו יותר לקבלת הנשמה יתירה, הוא יכול להרגיש את תוספת הקדושה אצלו וגם יכול לזכות לנשמה יתירה גבוהה כתוספת. וכתוב בזוהר הקדוש שנשמה יתירה זו. היא מאותה רוח שעתידה לשרות על הצדיקים לעתיד לבא, וזהו אחד מן הטעמים מפני מה שבת היא 'מעין עולם הבא', ולמה אדם צריך לכבד את השבת כאורח חשוב שהגיע אליו להיות עמו ולרוממה כל אותו היום. וע"י שמירת שבת בעולם הזה, שהוא מעין עולם הבא, מכין האדם את עצמו להכנס לטרקלין הגדול, לחיי העולם הבא. תחילת כניסת תוספת נשמה יתירה לאדם היא כבר בערב שבת והולכת וגדלה כל השבת בשלבים אחד אחר השני, עד מוצאי שבת. בחינת נשמה יתירה בערב שבת מקבילה לסוף אלף הששי, שבו יבוא משיה צדקיני ויגאלנו במהרה בימינו, והיא התחלת גילוי מלכות שמים וגדולת כלל ישראל. והמשך כניסת הנשמה יתירה אחר כך בשבת עצמה, מקבילה לאלף השביעי בה נכנסים למעלות השבת ממשי.

ספר "אורה של שבת"

עונג שבת

עשרת הדיברות הכתובות בחומש שמות קוראים אנו: "זכור את יום השבת לקדשו" (שמות כ, ז), ואילו בעשרת הדיברות המופיעות בחומש דברים נאמר: "שמור את יום השבת" (דברים ה, יא). על כך דרשו חכמינו ז"ל: זכור ושמור בדיבור אחד נאמרו (מסכת שבועות כ, ב). "שמור" מייצג את מערכת האיסורים והלאוין של השבת, בעוד ש"זכור" מסמל את מערכת המצוות שעלינו לקיים בשבת בקום ועשה. לא די להמנע בשבת מליצור ולפעול, יש לעשות בה גם מעשים המקדשים את השבת. אחד החיובים שעלינו לקיים בשבת הוא מצות "עונג שבת". מצוה זו כוללת חיוב לאכול, לשתות ולשמוח בשבת. לדעת היהדות, אין לשנוא או לדכא את הגוף והחומר. הם נבראו על ידי הקב"ה כדי להוות מכשירי עזר לטיפוח הרוח, ובהתאם לכך יש להשתמש בהם. פסגת שלמות האדם והעולם היא כאשר החומר נרתם לעגלת הרוח. עיקרון גדול זה מיושם הלכה

למעשה בשבת, על ידי השילוב המוצלח שבין "זכור" ו"שמור". האדם אוכל, שותה, ישן ושמח, ומתוך כך הוא מגיע לעיסוק מוגבר בתחום הרוח. ההימנעות מכל יצירה בתחום החומר, הרגיעה והשפיע המוענקים לגוף, מפנים את כל המשאבים לעבר הנשמה המגיעה בשבת לעילוי גדול. ההלכה קובעת שיש לערוך קידוש בשבת על כוס יין. זהו כוחה של היהדות! קדושה ויין בכפיפה אחת, ללא כל סתירה ביניהם! היין אינו מוביל אל השכרות ואל ההוללות, אלא הוא מענג את הגוף ומשלב בחוויות הקדושה של השבת. עונג שבת הוא מנת חלקו של מי שהוזמן ביום חגו של המלך לבוא לסעוד על שולחן המלוכה. כך מקבלת השבת ממד עמוק יותר לעונג שבה. על כך נאמר בתורה: "כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם" (שמות לא, יג), אות גדולה היא בינינו, שבחרתי בכם, בהנחילי לכם את יום מנוחתי למנוחה. אנו נחים ביום מנוחתו של הבורא, ומתקדשים בקדושת היום שהינו חמדת הימים.

נשמה יתירה

למה קיבלנו נשמה יתירה בשבת? השל"ה הקדוש מבאר מדוע נתן לנו ה' נשמה יתירה בשבת, והנה לשונו: "מה תועלת יגיע לאדם מזאת הנשמה היתירה בעודה בו בשבת... הנפשות הנה לא אוכלין ולא שותין רק מתענגות תענוג גדול בהשגת המושכלות, כי יום השבת מסוגל לזה, ובלימוד התורה יותר מימי המעשה כנזכר בסמוך, וזה תכלית כוונת ה' יתברך בנתינת נשמה יתירה באדם ביום השבת. ולא להתענג בתענוג הגוף בלבד, כמו שחשבו קצת שנתן לאדם נשמה יתירה ביום השבת כדי שיאכל אכילה יתירה יותר מימי החול, זה אינו, כי אין טבע הנשמה לאכול לשתות ואין לה הנאה מזה כלל, כי אם בתורת ה' חפצה והנאתה ובה תתעלה ותתענג. על כן נתן לאדם הנשמה יתירה בשבת, כדי שיהיה הלב פתוח לרווחה ביום השבת שהוא מוכן לזה מצד שהוא פנוי מכל מחשבה ומלאכה... הנשמה היתירה שנתן בו כדי ללמוד וללמד ביום השבת ביתר שאת וביתר עז מבשאר הימים.

ספר "שני לוחות הברית", (עשרת הדיברות, מסכת סוכה, נו מצוה).

נשמה יתירה

הופכים להיות חכמים יותר. בשבת לא מקבלים רק תוספת נשמה, אלא גם תוספת חכמה. ביום השבת קיימת סייעתא דשמיא להבין טוב יותר את לימוד התורה. וכך ה"אבן עזרא", כותב בעניין קדושת השבת (על שמות כ, ז): השם קידש זה היום וזימנו לקבל

הנפשות תוספת חכמה יותר מכל הימים, על כן כתוב "ברך ה'"... ראינו כי שנת השמיטה דומה לשבת, כי גם היא שביעית בשנים, וצוה השם שיקראו בתורה בתחלת השנה נגד האנשים והנשים והטף, ואמר הטעם "למען ישמעו ולמען ילמדו... ושמרו" (דברים ל"א, י"ב). והנה, השבת ניתנה להבין מעשי השם ולהגות בתורתו. וככה כתוב, "כי שמחתני ה' בפעלך" (תהילים צ"ב, ה'). וכן כותב האבן עזרא ב"אגרת השבת": בכל יום ימצאו שערי תבונה, ביומי [בשבת] נפתחו מאה שערים."

נשמה יתרה

מה שלומדים בשבת, זוכרים. בספר "שפת אמת" מובא שהתורה שלומדים בשבת אין בה שכחה, והנה לשונו: שבת כלל ימי המעשה והוא יומא דנשמתא, יומא דזכירה, דלית ביה שכחה. דכל השכחה מצד הגוף. ובשבת נתגלה זה שורש התורה ומשה רבינו עליו השלום כמו שנאמר: "מזמור שיר ליום השבת" ראשי תיבות - למש"ה. והתורה שלומדין בשבת אין בה שכחה. *שפת אמת (פרשת כי תשא)*

החפץ חיים מסביר שכל מילה של לימוד תורה נחשבת למצוות תלמוד תורה. ואם כך, בשעה אחת של לימוד תורה ניתן יהיה לזכות לאלפי מצוות שעומדות לזכותו של היהודי. אם נוסיף לכך את העובדה שמצוות לימוד תורה בשבת שווה פי אלף משל יום חול, ועל כן כל מילה של לימוד בשבת שווה לאלף מילים של יום חול, יהיה אפשר להגיע למספר עצום ביותר של מצוות בלימוד של שבת. *חפץ חיים בספרו "תורת הבית"*

השפעה על עול דרך ארץ של ימות השבוע.

ה"שפת אמת" כותב על האופן בו משפיע לימוד התורה של השבת על ימות החול כך: הגם מי שצריך לעבוד על פרנסתו, מכל מקום נתן לנו ה' יתברך מצות השבת שהוא יום מנוחה. וכמובא 'שבת יעשה כולו תורה'. וכל סוחר צריך להיות מקבל עול תורה ביום השבת, ובכח זה מעבירין ממנו עול דרך ארץ בימי המעשה" (פרשת תולדות, תרמ"ח). בספר "רמתיים צופים", שהוא ביאור על הספר "תנא דבי אליהו", מבואר על הכתוב "שבת יעשה כולו תורה", שעל ידי לימוד תורה בשבת הוא משפיע על כל השבוע כך שיוכל הוא ללמוד בו תורה.

מי בת הזוג של התורה?

חז"ל אמרו: אמרה תורה לפני הקב"ה: ריבוננו של עולם, כשיכנסו ישראל לארץ, זה רץ לכרמו וזה רץ לשדהו, ואני מה תהא עלי? אמר לה: יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולים לעסוק בך" (טור, אורח חיים, סימן ר"צ). עוד אמרו חכמים לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהם בדברי תורה.

תלמוד ירושלמי, שבת, (פרק ט"ו, הלכה ג')

הלכה: הלכות עונג שבת

הדין שנקרא עונג שבת הוא דין לכבד את השבת בכל דבר שעל ידי זה השבת תהיה מפוארת ומכובדת, כגון לענג את השבת במאכלים ושתייה וכן לענג את השבת בכסות נקייה ורחיצת ידיים ורגלים כדי לפאר ולענג את השבת. גודל המעלה של עונג שבת: הגמ' בשבת דף קיח' אומרת שכל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים (בלי להצר לו), וניצול משעבוד מלכויות, וזוכה עבור זה לעשירות, וכן נותנים לו משאלות לבו וכן מובא בטור (באור החיים סימן רמב) המלקט

פתגם: מה להגיב? לעיתים לא להגיב, זו התגובה!

ספר "שמחלה"

חקירה: גלות

היא כפרה בפני עצמה, או רק על ידי הצער שאינו יכול לצאת מחוץ לעיר שמא יהרגו גואל אדם (שרידי אש מכות השלמות לה ד"ה ולחומר: דעת עצמו- בפני עצמה, בדעת המהרש"א, מחשש גואל האדם, והוסיף שאפשר שיש כפרה גם ע"י הצער שנקבר בעיר ולא נקבר בקברי אבותיו) *ספר "קובץ יסודות וחקירות"*

סיפור: תחבולה מחוכמת

מחבר הדפיס חומש עם פירוש משלו והביא את חיבורו לפני רב ידוע, כדי לבקש ממנו הסכמה. הציץ הרב בחיבורו וראה שאין בו אלא בורות ופיטפוטי הבל. העמיד פנים של התפעלות ואמר כשח אל עצמו: הא! איזה חכמה! איזו המצאה! איזה רעיון חריף! התמוגג המחבר מרוב נחת ואמר בנעימה ענוותנית: עד כדי כך? אכן, השיב הרב, רעיון מחוכם הוא, שהדפסת את פירושו יחד עם החומש, כי מעתה אי אפשר להשליכו לאשפה. *ספר "חד וחלק" חלק ב'*

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליזה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליوسف גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר ולינתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים. ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr